

Asia: VN/17593/2024

Lausuntopyyntö: luonnos hallituksen esitykseksi tekoälyasetuksen toimeenpanoa koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Lausuntonne koskien keskeisiä ehdotuksia

Mikro- ja yksinyrittäjät ry kiittää mahdollisuudesta lausua tekoälyasetuksen toimeenpanoa koskevasta hallituksen esityksestä. Lausuntonne on tässä kohdassa kokonaisuudessaan, ja esitämme vain pari huomiota koskien mikroyrityksiä.

Suhtaudumme esitykseen myönteisesti ja pidämme sitä hyvin valmisteltuna. On kuitenkin tärkeää, että tekoälyasetus saatetaan voimaan niin, että viranomaisresurssit ovat riittävät, ja että pienille yrityksille ei tule suhteetonta hallinnollista taakkaa tai muita velvoitteita ja niihin liittyviä kustannuksia.

Asetuksen tavoitteena on varmistaa, että markkinoille tuotavat ja käyttöön otettavat tekoälyjärjestelmät eivät vaaranna ihmisten terveyttä, turvallisuutta tai perusoikeuksia. Asetuksessa säädellään tekoälyjärjestelmiä niiden aiheuttamien riskien perusteella. Erittäin haitalliset tekoälyn käyttötavat kielletään, ja tietyille korkeariskiseksi luokiteltaville tekoälyjärjestelmille asetetaan tiukennettuja vaatimuksia.

Esityksessä ei erikseen mainita pienyrityksiä, mikroyrityksiä tai yksinyrittäjiä. Kuitenkin asetuksen sääntely koskee kaikkia toimijoita, jotka tarjoavat tai käyttävät tekoälyjärjestelmiä EU:n alueella. Asetuksen soveltamisala siis kattaa kaikki toimijat, riippumatta toimijan koosta. Tämä tarkoittaa, että myös pien- ja mikroyritysten on otettava huomioon asetuksen vaatimukset, mikäli ne tarjoavat tai käyttävät tekoälyjärjestelmiä.

Tässä yhteydessä on tärkeää huomioida, että mahdollisia asetuksen velvoitteita tai hallinnollista taakkaa ei saa vyöryttää suuremmilta toimijoilta pienille yrityksille, jos ne toimivat osana pidempiä

toimitus- tai palveluketjuja. Asetuksen sääntely perustuu riskiperusteiseen lähestymistapaan, ja velvoitteiden täytyy määräytyä tekoälyjärjestelmän riskiluokituksen mukaan ja sen vastuukäyttäjän mukaan. Esim. alihankkijana toimivilla mikroyrityksillä on harvoin sanavaltaa siihen, minkälaisia järjestelmiä niiden suurempi toimeksiantaja käyttää. Pien- ja mikroyritykset eivät saa joutua toteuttamaan kohtuuttomia velvollisuuksia, hallinnollisia tai muita toimenpiteitä isomman vastuukäyttäjän tai toimeksiantajansa puolesta, vaan velvoitteet ja niiden mahdolliset kustannukset tulee määräytyä järjestelmän riskiluokituksen ja pääkäyttäjän mukaan.

Pidämme sinällään riskiluokitusta erittäin hyvänä. Se mahdollistaa joustavan ja tehokkaan sääntelyn, joka ei ole liian raskas pienille ja matalariskisille järjestelmille. Asetus voi myös tukea yritysten innovointia, jos se mahdollistaa avoimuusvelvoitteiden ja muiden sääntöjen myötä uudenlaisten, luotettavien ja turvallisten tekoälyratkaisujen kehittämisen ja markkinoille tuomisen.

Lisäksi on hyvä, että asetus tuo yhtenäiset säännöt kaikille EU:n alueella toimiville yrityksille ja toimijoille. Tämä poistaa sääntelyn monimutkaisuuden ja kustannukset, jotka syntyisivät, jos jokainen jäsenvaltio asettaisi omia sääntöjään tekoälylle. Tämä selkeyttää markkinoita ja mahdollistaa kansainvälisen kaupankäynnin tekoälytuotteilla.

Lausuntonne koskien vaikutusten arviointia

-

Lausuntonne koskien säännöskohtaisia perusteluita

-

Lausuntonne koskien pykäliä

-

Muut kommentit HE -luonnoksesta

-

Jos organisaationne toimii tiedonhallintalain (906/2019) tarkoittamana tiedonhallintayksikkönä, mitkä ovat näkemyksenne hallituksen esityksen luonnoksen 4.2.6. kappaleeseen ”Tiedonhallinnan muutosvaikutukset” organisaationne koskevan tiedonhallinnan osalta?

-

Toimiiko organisaationne tai edustamanne yritys tekoälyasetuksen tarkoittamana toimijana, ja jos toimii, millä tavoin katsotte, että asetus ja ehdotettavat lait vaikuttavat organisaatioonne tai yritykseenne?

-

Hanén Liisa
Mikro- ja yksinyrittäjät ry